

Karjeras nedēļas 2024

Metodiskais atbalsts skolām

Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs piedāvā metodes Karjeras nedēļai, lai veicinātu karjeras izglītības integrēšanu pilnveidotajā mācību saturā un pieejā. "Skolas 2030" redzējums par skolēnu ir vērsts uz to, lai ikviens jauniešs kļūtu par mērķtiecīgu un lietpratīgu savas profesionālās nākotnes veidotāju, kurš izsvērti iesaistās sabiedrības dzīvē, sadarbojas, ir Latvijas patriots; ir padziļināti apguvis sabiedrībā pieprasītas zināšanas, prasmes un attieksmes atbilstoši saviem mērķiem; inovatīvi un produktīvi strādā tautsaimniecības izaugsmei, labklājīgas, ilgtspējīgas valsts un pasaules veidošanai.

Šogad Karjeras nedēļas ietvaros tiek aktualizēta karjera ikvienam un mūžizglītība. Ikviens cilvēks visa mūža garumā – sākot no bērnudārza līdz pensijas gadiem – iegūst vai pilnveido zināšanas un prasmes atbilstoši savām interesēm un vajadzībām. Tas raksturo mūsdienīgu izpratni par izglītību pretstatā novecojušam uzskatam, ka izglītību iegūst vienreiz mūžā – jaunībā. Tehnoloģiju attīstība ietekmē darba tirgu, veicinot nepieciešamību mācīties jeb mūžizglītību, kas ir izglītības process dzīves garumā, kas balstīts uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši interesēm, vajadzībām un darba tirgus prasībām.

Izstrādāto mācību metožu mērķis ir rosināt domāt par karjeras izglītības jautājumiem un mācībām mūža garumā.

Piedāvājam divas metodes. Vienu var izmantot jebkura mācību priekšmeta skolotājs, otru iespējams pielāgot klases stundai vai karjeras izglītības aktivitātei skolā. Iesakām vienai klasei izmantot vienu no metodēm tikai vienā mācību priekšmetā.

Lai veiksmīga Karjeras nedēļa!

Tēma: Mūžizglītība jeb kāda jēga mācīties?

1. variants

Ziņa: Vai teiciens “Mūžu dzīvo, mūžu mācies” ir aktuāls arī mūsdienās? Lai pielāgotos pārmaiņām un uzturētu labā formā savu prātu un profesionalitāti jebkurā vecumā, cilvēkam ir jābūt atvērtam jaunu zināšanu apguvei. Mūžizglītība ir būtiska personīgās un profesionālās izaugsmes sastāvdaļa, bet tā ne vienmēr nozīmē jaunas profesijas apgūšanu. **Definīcija:** *Mūžizglītība ir izglītības process dzīves garumā, kas balstīts uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši interesēm, vajadzībām un darba tirgus prasībām.*

Mācību priekšmets	Visi.
Mērķauditorija	6.–12. klases, bet stundu var pielāgot visām klašu grupām.
Sasniedzamais rezultāts	Spēj saskatīt, ka ne visi darbi, mācības un uzdevumi ir radoši un interesanti, apzinās darbus un jomas, kurās nepieciešama pacietība un motivācija.
Prasmes	Refleksija, pašizziņa, izvērtēšana.
Laiks	40 minūtes.

Darba gaita

1. Tēmas ierosmei skolotājs lūdz atbildēt uz jautājumu, kāda jēga mācībām, kāpēc jāmacās konkrētas mācību priekšmets. Atbildes uzraksta uz tāfeles.
2. Skolotājs izstāsta noteikumus, ka šoreiz dotos uzdevumus neapspriež un nekomentē, bet visiem ir obligāti jāiesaistās un tie jāpilda.
3. Atkarībā no mācību priekšmeta, apgūstamiem tematiem un pieejamiem resursiem individuāli vai nelielās grupās skolēni tiek aicināti veikt garlaicīgus, vienmuļus uzdevumus. Piemēram, daudz reižu rakstīt vienu un to pašu tekstu, pārtīt diega spolīti no vienas uz otru, izlasīt rīsus no pupām, saskaitīt pērles vai pupas, vairākkārtēji skaitīt reizrēķinu, saukt alfabētu, rakstīt formulu, zīmēt ģeometriskas figūras, daudzas reizes atkārtot kādu darbību – lēkt vai stāvēt uz vienas kājas u. tml. Katrai grupai var izvirzīt dažādus uzdevumus.
4. Skolēnu uzdevums ir paveikt darbu līdz galam un kvalitatīvi.
5. Pēc uzdevumu izpildes pārrunā skolēnu izjūtas. Kopīgi mēģina atrast jēgu šādiem darbiem. Atziņas uzraksta uz tāfeles. Salīdzina ar iepriekšējām atbildēm.
6. Sarunu var saistīt ar turpmāko darba dzīvi un nepieciešamību mācīties visas dzīves garumā, kā arī atrast profesijas vai nozares, kurās ir daudz rutīnas darbu.
7. Var diskutēt, kas, pēc skolēnu domām, ir jēgpilni darbi un jēgpilnas mācības. Kuru profesiju pārstāvju darbi ir jēgpilnākie? Kādām īpašībām ir jāpiemīt cilvēkam, lai veiktu rutīnas darbus?
8. Pirms diskusijas var noskatīties video (2 min.) *Profesors Mārcis Auziņš par mūžizglītību* <https://www.youtube.com/watch?v=dkNM5CWdca4>, pēc tam diskutēt par mūžizglītību un prasmēm, kuras M. Auziņš augstu vērtēja savos darbiniekos, kā arī apspriest M. Auziņa domu: “Ja cilvēkam vairs nav intereses paplašināt savas zināšanas, apgūt jaunas prasmes vai iegūt plašāku redzesloku, jāsaka, ka dzīve tad faktiski ir beigusies. Mūžizglītība savā ziņā ir kvalitatīva un pilnvērtīga dzīvošana.”

Refleksija

Uzdevuma veikšana bija viegla vai grūta? Vai skolēns spētu veikt rutīnas darbus? Vai skolēnam piemīt pacietība, izturība, spēja koncentrēties? Vai skolēnam ir svarīgi saskatīt jēgu savam darbam? Kāda jēga mācīties visu mūžu?

Bibliogrāfija

1. Rakstura izglītība. Metodiskie ieteikumi, Rīga, 2017.
2. Mūžizglītība Eiropas Savienībā – infografikas ieskats pieaugušo izglītībā. Pieejams: <https://epale.ec.europa.eu/lv/blog/muzizglitiba-eiropas-savieniba-infografikas-ieskats-pieauguso-izglitiba>

Tēma: Mūžizglītība

2. variants

Ziņa: Vai teiciens “Mūžu dzīvo, mūžu mācies” ir aktuāls arī mūsdienās? Lai pielāgotos pārmaiņām un uzturētu labā formā savu prātu un profesionalitāti jebkurā vecumā, cilvēkam ir jābūt atvērtam jaunu zināšanu apguvei. Mūžizglītība ir būtiska personīgās un profesionālās izaugsmes sastāvdaļa, bet tā ne vienmēr nozīmē jaunas profesijas apgūšanu. **Definīcija:** Mūžizglītība ir izglītības process dzīves garumā, kas balstīts uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši interesēm, vajadzībām un darba tirgus prasībām.

Mācību priekšmets	Klases stunda, sociālās zinības.
Mērķauditorija	6.–12. klases, bet stundu var pielāgot visām klašu grupām.
Sasniedzamais rezultāts	Izprot mācīšanās nozīmi mūža garumā.
Prasmes	Refleksija, izvērtēšana, pašizziņa, argumentācijas un pētnieciskās prasmes.
Laiks	40 minūtes.

Darba gaita

1. Skolotājs uzdod jautājumu, kā skolēni domā, cik ilgi viņiem būs jāmācās pēc skolas beigšanas? Lūdz, pamatot viedokli.
2. Skolēni noskatās kardiologa, profesora Andreja Ērgļa stāstīto par mūžizglītību (aptuveni 2 minūšu garš): <https://www.youtube.com/watch?v=kXw5Rhu-jc4>. Pēc video noskatīšanās skolēni raksturo izpratni par mūžizglītības – ko viņi jau tagad var darīt, lai sagatavotos mācībām mūža garumā?
3. Skolēni noskatās Armanda stāstu (var izmantot Jāņa, Olgas un Ulda stāstu) par mācībām un profesijas maiņu (aptuveni 2 minūšu garš): https://www.youtube.com/watch?v=IQWk-eEce_8. Pēc video noskatīšanās skolēniem jāpasaka, cik profesijas Armands ir apguvis/mācījies? Kāpēc viņš turpināja mācīties?
4. Skolēni grupās apspriež – kas viņiem palīdz mācīties; kādas zināšanas un prasmes viņi paši vēlas apgūt un to šobrīd dara; vai viņi mācās kaut ko, kas nav iekļauts skolas mācību saturā; kādas ir viņu mācīšanās stratēģijas.
5. Skolotājs uzdod skolēniem uzdevumu veikt mazu aptauju vecākiem par mācīšanās pieredzi un paradumiem – sarunā ar vecākiem noskaidrot, cik ilgi vecāki ir mācījušies, kad pēdējo reizi ir apmeklējuši kursus vai seminārus, vai strādā iegūtajā profesijā, kādas prasmes un zināšanas vecākiem pietrūkst. Aptaujas anketas piemērs pielikumā. Aptauja var būt veikta pirms tam un stundā grupās pārrunā rezultātus, atziņas un secinājumus. Skolotājs var izmantot datus no pētījuma “Latvijas iedzīvotāju attieksme pret mūžizglītību”.

Refleksija

Kā skolēni izprot mūžizglītības jēdzienu? Kā jūtas, domājot par mācībām mūža garumā?

Bibliogrāfija

1. Kā mācīties visa mūža garumā. Infografika. Pieejama: <https://www.em.gov.lv/lv/media/11382/download?attachment>
2. Jāņa stāsts: IT jomā mācīšanās nekad nebeidzas <https://www.youtube.com/watch?v=eNjC7LTZoXg>
3. Olgas stāsts: Profesijas maiņa jāvusi pievērsties savam aicinājumam <https://www.youtube.com/watch?v=nC7Y8-qhhyk>
4. Ulda stāsts: pēc došanās izdienas pensijā apgūst jaunu profesiju <https://www.youtube.com/watch?v=SYIWYtVb49M>
5. Latvijas iedzīvotāju attieksme pret mūžizglītību <https://www.em.gov.lv/lv/media/10289/download?attachment>

Jautājumi vecākiem

Nr.	Jautājumi	Atbildes
1.	Cik ilgi/gadus ir mācījušies?	
2.	Kad pēdējo reizi ir apmeklējuši kursus vai seminārus?	
3.	Vai strādā iegūtajā profesijā/ specialitātē?	
4.	Kādas prasmes un zināšanas vecāki labprāt apgūtu?	
5.	Ja mācās, kāpēc turpina mācības?	
6.	Kādi ir ģimenes mācīšanās ieradumi?	